FERVOJA ESPERANTISTO

Informilo de Germana Esperanta Fervojista Asocio

Mitteilungsblatt der Deutschen Eisenbahner-Esperanto-Vereinigung
in der Stiftung Bahn-Sozialwerk

Fondita 1952 | Numero 3 | Julio/Septembro 2012

Gruppenfoto nach Eröffnung IFK Herzberg Foto: Siegfried Krüger

Die Eisenbahnstrecke zwischen Eisenach (Thüringen) und Bebra (Hessen)

Die Strecke – 1849 eröffnet – war bis gegen Ende des 2. Welötkrieges sehr stark frequentiert, danach eine der Strecken für Interzonenzüge nach Berlin und in die Sowjetzone bzw. DDR. Nach Einrichtung der Besatzungszonen wurde zunächst die Direkltionsgrenze neu festgelegt; bisher waren die ED Frankfurt (M) und die ED Erfurt zuständig, ab August 1946 die ED Kassel (statt Frankfurt). Zwischen beiden ED wurde auch die Neu-Abgrenzung zwischen den beiden Netzen vereinbart, nämlich bei km 191,34 zwischen Obersuhl und Gerstungen, womit sie mit der Zonengrenze übereinstimmte.

Nach Einrichtung der Besatzungszonen in Deutschland waren die Übergangs- bzw. Grenzbahnhöfe Wartha (Werra) und Bebra,

wo also die jeweiligen Konrollen durchgeführt wurden. Bebra diente zudem als Lokwechselbahnhof für Reisezüge, d. h. die DR-Lokomotiven und auch das Zugpersonal der DR begleiteten die Züge bis nach Bebra und zwar bis 1973, danach nur bis Gerstungen. Ein Stachel im Fleisch der DDR war, dass das als Güterzug-Übergangsbahnhof benutzte Gerstungen nicht für Personenzüge geeignet war, weil man dazu vor bzw. nach der Kontrolle nochmals westdeutsches Gebiet durchfahren musste, was zu Fluchtversuchen von Bürgern führen konnte, was es zu verhindern galt. Ein Gebietsaustausch, an den gedacht worden war, war aber 1952, als die DDR verschärfte Grenzsicherungsmaßnahmen vornahm, nicht mehr möglich, weil die Zeit dafür nicht mehr reif war wie im Falle der Nord-Süd-Strecke im Jahre 1946.

Bis 1952 funktionierte der Binnenverkehr der DR für Personenzüge zwischen Erfurt bzw. Eisenach und Wartha nach Gerstungen, wobei auf deb beiden Bahnhöfen auf westlichem Gebiet Herleshausen und Wommen nicht gehalten wurde. Dann baute die DDR eine neue eingleisige Strecke, nämlich von der Lionie von Eisenach nach Bad Salzungen in Förtha abzweigend direkt nach Gerstungen, wobei unterwegs der Kreuzungsbahnhof Dietrichsberg gebaut wurde. Diese Strecke war zwar baunäßig sehr schwierig, sie wurde aber trotzdem bewältigt, weil man dadurch westdeutsches Gebiet nicht mehr befahren musste. Sie wurde im September 1963 in Betrieb genommen. Einmal jedoch (10.9.1973) wurde der Verkehr auf die alte Strecke zurückverlegt, als inn der DDR ein Unfall geschehen war, der verhinderte, dass die neue Strecke befahren werden konnte. Dadurch waren Herleshausen und Wommen endgültig in einer Insellage, wurden jedoch weitrhin von Eisenbahnern, die im Westen wohnten, aber zur DR gehörten, betrieben. Dies dauerte bis 1978, als die DDR 23 von 25 Eisenbahnern entließ und nur noch 2 blieben, die Erhaltungsmaßnahmen durchführten. Die Lage der beiden Gemeinden bezüglich Versorgung durch die Eisenbahn demonstriert die Angabe im Fahles Ortsverzeichnis. Dort war unter Herleshausen zu lesen: DB Hoheneiche 23 km, Sontra 27 km; bei Wommen: DB Hoheneiche 18 km.

Die DB führte Personenverkehr bis Obersuhl durch, der auch ein Stück Gebiet der DDR berührte, wo aber keine Bahnhöfe oder Haltestellen lagen. Die dortigen Schrankenposten besetzten Bürger der DDR, die von der DB bezahlt wurden. Zum Wenden mussten die Züge (meist Triebwagen) aus betrieblichen Gründen aber leer bis Gerstungen weiterfahren, was nur bis 1966 beibehalten werden konnte bzw.durfte.

Dann wurde in Obersuhl ein Wendebahnhof gebaut und der alte Halte-punkt aufgelassen. Auf diesem DR-Streckenabschnitt, also zwischen Hönebach und Bosserode, führte die DB auch die Unterhaltungsarbeiten durch. Störungen gab es kaum, nur zu Beginn wurde ein Stellwerk, das jenseits der Grenze lag, zu Hönebach gehörte und von DB-Bediensteten bedient wurde, öfter von DDR-Grenzsoldaten aufgesucht.

Als 1989 die Grenze gefallen war, blieb zunächst alles beim Alten, außer dass die Kontrollen vermindert waren. Nach dem Wegfall der Grenzkontrollen am 1.7.1990 in Gerstungen war der Aufenthalt dort nur noch kurz und in späteren Jahren wurden die Züge nach Berlin nicht mehr über Gerstungen geleitet. Heutzutage kann Gerstungen sogar mit Fahrkarten des Nordhessischen Verkehrsverbundes angefah5ren werden, weil das dahinter liegenden Herleshausen (jetzt Haltepunkt) dazu gehört. Im Wommen und in Neustadt (Werra) halten die Züge nicht mehr. Als ich im Jahre 1995 die ehemaligen Grenzgebäude im Bahnhof Gerstungen besichtigte, waren sie schon teilweise zerstört und die früher so wichtigen Formulare lagen in den Gängen verstreut herum. Nunmehr wird Bebra durch die Neubaustrecke Fulda-Kassel umfahren und Gerstungen ist zum normalen Personenbahnhof geworden, dessen Gleisanlagen nun natürlich überdimensionieert sind,.

Walter Ullmann, Friedberg

Quellen: Grenze über deutschen Schienen, Eisenbahn-Kurier 1980
Die Innerdeutsche Grenze und der Schienenverkehr, Ritzau EG 1997
Fahles Orts- und Bahnhofsverzeichnis, Ausgabe 1968
Artikel "Eisenbahnstrecken im hessisch-thüringischen Grenzgebiet" in "Die Bundesbahn"

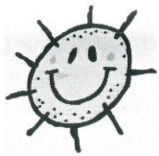

Sablokesta anatomio

Anatomio estas la scienco pri la interna kaj ekstera strukturo de la homa korpo.
Precipe grava estas tiu scienco ĉe maljunuloj, kiam ekestas la maljundependaj doloroj kiuj memstare ne malaperas. Ili plej ofte senstive ĝenas la bonfarton.
Junaj homoj ofte konstatas, ke anatomio estas tre grava kaj foje jam komenciĝas tiu sperto en tre frua aĝo.
Ekzemple: mi estis en granda ludejo. Jen estis du infanoj, knabo kaj knabino, anbaŭ eble kvar jaraĝaj, kiuj bakis en sablokesto sablokukojn.
Subite montris la knabino per montrofingro al la knabo kaj diris: "Jen estas viaj du okuloj, tie estas via buŝo kaj jen viaj brakoj. Tie estas via ventro kaj sub tio estas magranda pinto el kiu fluas foje pipi, ĉar vi ja estas knabo".
La knabo meditis iom kaj kapjesis. Nun li montris per montrofingro kaj diris:
"Tie estas via naso, via buŝo havas dentojn. Jen estas viaj du brakoj kaj via stomako kun iu dolĉaĵo interne. Malsupre vi havas-" (Nun li ne trovis la ĝustajn vortojn.) "Vi havas diskon kun truo, ĉar vi ja estas knabino."
Nun, kara leganto, vi scias, kio estas sablokesta anatomio. La mondo estas plenplena da mirakloj, meditas Dieter Hartig

Mödlareuth, simbolo de dividita Germanio

Ankoraŭ en 1980aj jaroj apartenis la tielnomata „german-germana limo“, 1381 km longa, al la plej severe gardataj landlimoj en la mondo. Temis pri la ŝtatlimo inter Federacia Respubliko Germanio kaj Germana Demokratia Respubliko.

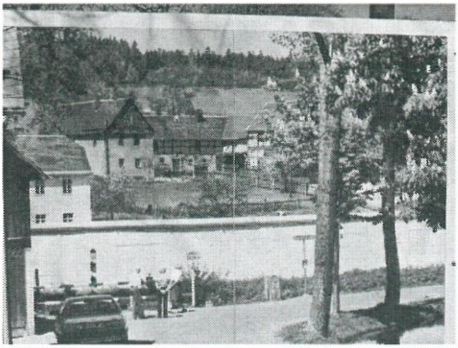

Motivojn por dividi Germanion oni bezonas serĉi jam en februaro 1945, kiam okazis Jalta konferenco, en kiu oni priparolis estontan formon de Germanio. En Potsdama konferenco, en julio 1945 Germanio estis dividita en kvar okupaciajn zonojn, britan en nordokcidento, usonan en sudo, francan en sudokcidento kaj sovetian en oriento. Simile estis dividita ankaŭ la ĉefurbo Berlino, kie la sovetia sektoro ampleksis la plej grandan parton, ĉar por militakiro de tiu urbo la Ruĝa Armeo „pagis“ per granda perdo de 300 000 mortigitaj kaj vunditaj armeanoj.

La 7-an de septembro 1949 fondiĝis el brita, usona kaj franca zonoj Federacia Respubliko Germanio (FRG), kies ĉefurbo fariĝis Bonno. La 7-an de oktobro samjare fondiĝis el sovetia okupacia zono Germana Demokratia Respubliko (GDR). Ĝia ĉefurbo fariĝis orienta Berlino. Jam en majo 1952 la limo inter ambaŭ germanaj ŝtatoj estis fermita. Tio okazis, ĉar Sovet-Unio komencis zorgi, kiel ĉesigi onidiran „invadon de okcidentaj agentoj kaj sabotantoj“, alarma fariĝis ankaŭ amasa forirado de inteligentularo kaj kvalifikitaj laboristoj el GDR. La situacio poste kulminis per konstruo de Berlina muro en aŭgusto 1961 kaj ankaŭ per pli intensa gardado de la tuta ŝtatlimo ekde junio 1962.

Ni ne opinias pli detale rememorigi pri vaste konata situacio en Berlino, kiu fariĝis simbolo de dividita Germanio. Ni prefere vizitu malgrandan vilaĝon *Mödlareuth* en limregiono de Turingio kaj Bavario. Tiu ĉi fariĝis unuafoje dividita jam dum Napoleonaj militoj en la jaro 1810, kiam rivereto *Tannbach*, trafluanta la vilaĝeton, fariĝis landlimo inter Bavaria reĝlando kaj princlando „*Reuss* de pli juna linio“. Ambaŭ partoj pli poste fariĝis konsistaĵo de unuiĝinta Germanio. Vera divido de *Mödlareuth* okazis post fino de Dua mondmilito, kun apero de du novaj memstaraj germanaj ŝtatoj. Bavaria parto de la civito fariĝis parto de FRG, parto de la civito situanta en Turingio fariĝis parto de GDR.

En la jaro 1952 oni devige translokis homojn loĝantajn rekte oriente apud la ŝtatlimo, kaj post la jaro 1956 la origine drat-lignan barilon anstataŭis 700 metrojn longa kaj 3,3 metrojn alta betona muro. Pro tio Mödlareuth ofte estis nomata „Malgranda Berlino“. La orientgermana parto de la vilaĝo estis severe gardata, estis eĉ malpermesite svingi manon al homoj en alia parto malantaŭ la muro. Malgraŭ tio al okcidenta parto de la civito venadis multaj turistoj, dezirantaj propraokule vidi ĉi tiun „kuriozaĵon“. En la jaro 1983 la vilaĝon vizitis ankaŭ usona prezidento George Bush.

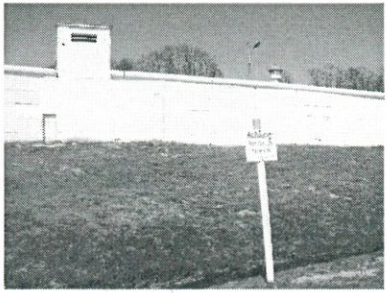

Malfermo de Berlina muro alportis la 9-an de decembro 1989 unue malfermon de ŝtatlimaj transirejoj por piedirantoj, kaj pli poste ankaŭ plenan malfermon de la limo. Samjare oni ankaŭ decidis krei „German-germanan Muzeon Mödlareuth“, kies ĉefa celo estis prezenti historion de la germana divido, kaj tio ne nur de flanko pri teknika sekurigo de intergermana ŝtatlimo, sed ankaŭ laŭ flanko de politikaj, ekonomiaj kaj aliaj interligoj. La muzeo konsistas el du partoj – el interna kaj ekstera ekspozicioj. En la interna parto la vizitanto povas spekti filmon, kiu dokumentas dividon de la civito en du partojn, evoluon de sekurigo de la limo ekde drataj bariloj ĝis menciita betona muro. Tre elokventa estas parto de la filmo memoriganta remalfermon de la ŝtatlimo en decembro 1989.

En alia muzea konstruaĵo atendas vizitanton ekspozicio de veturiloj, havantaj rilaton al gardado de la limo. Iomete komike nun efikas komparo de tutterene uzebla aŭtomobilo *Mercedes* de la okcidentgermana lima polico kaj velkovrita „kuvo“-aŭtomobilo *Trabant,* kiun por gardi la limon uzis anoj de orientgermanaj Limtrupoj. En alia parto de la ekspozicio estas lokitaj paneloj, montrantaj historion de la ŝtatlimo kaj tre interese kaj detale faritaj panoramoj, bildigantaj specojn de ĝia sekurigo. Inter alia ĉi tie estis instalita ekspozicio kun nomo „Antaŭ malkonstruo de Berlina muro“. En ekstera ekspozicio oni povas ĉion vidi praktike. Ne nur parton de origina betona muro, sed ankaŭ dratajn barilojn, betonajn observosekvajn garnaĵojn, aranĝojn por gardado de la limo fare de hundoj kaj simile. Eblas ankaŭ eniri en unu el betonaj gardoturoj. Dum trarigardo nevole reaperas iuj scenoj de la spektita dokumenta filmo.

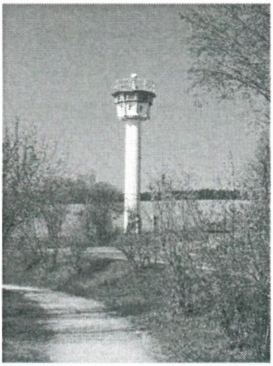

Pri divido de Mödlareuth en du partojn ĝis nun memorigas ekzemple la fakto, ke ambaŭ partoj de la civito havas malsaman poŝtdirektan kodon. Muzeoj dokumentantaj dividon de Germanio kaj sekurigon de german-germana limo ekzistas pli multaj. Mödlareuth tamen apartenas al tiuj plej elokventaj kaj meritas vian viziton.

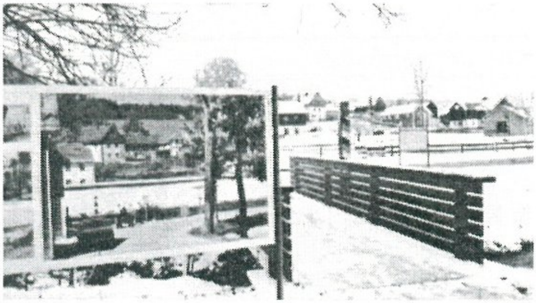

Aldonitaj bildoj:

1. Mödlareuth antaŭ la jaro 1989
2. Landlima kolono de GDR
3. Ŝtatlimo situis meze de rivereto, malantaŭ la muro videblas Gardoturo
4. Velkovrita „kuvo“-aŭtomobilo Trabant
5. La iama Gardoturo
6. Parto de la Muzeo

Preparis Jindřich Tomíšek
Reviziis Heinz Hoffmann

La jubileo

Sinjoro Weber hodiaŭ laboris 25 jarojn en tiu firmao. Li atendas reagon. Sed neniu interesiĝis aŭ gratulas lin. La ĉefo preteriris. Li alparolis lin, sed la ĉefo ne havis tempon. Sinjoro Werber ne atendis tian reagon kaj pli kaj pli li ĉagreniĝis. La sekretariino, kiun li tre ŝatis, konsolis lin. Ŝi diris “Vizitu min hodiaŭ vespere. Ni aranĝos agrablan tempon.”
Li estis feliĉa kaj venis akurate kun bela bukedo. Ili trinkis glason da vino kaj la interparolo estis tre ĝentila. Subite ŝi diris: “Mi nun iras en la apudan ĉambron. Kiam mi estos preta mi vokos jhuuu, juhuu.“ Daŭris ja iom da tempo, sed finfine li aŭdis laŭtan juhuu. Li kuris rapide kaj malfermis la pordon kaj antaŭ li staris la tuta personaro preta festi lian jubileon.
Sed tion tute ne plaĉis al li, ĉar li estis vestita nur per ŝtrumpetoj.

Aŭdita dum gaja kunveno en maljunulejo. Dieter Hartig.

Herzlichen Glückwunsch

Unser Altvorderer

Werner Lepke

hat am 13. August seinen 99. Geburtstag gefeiert.
Wir alle gratulieren ihm ganz herzlich und wünschen ihm alles Gute.

Berichtigung

In Nummer 2/2012 des Fervoja Esperantisto ist bei der Bearbeitung der Druckvorlage auf Seite 6 unten der Name des Autors verlorengegangen. Der Bericht über den 64. IFEF-Kongress in Herzberg wurde von unserem Hauptbeauftragten Achim Meinel verfasst.

Kalendaro

6.-9.9.2012 **Aùtuna BARo 2012** en Bad Münster. www.krokodilo.de
andi@gmx.li

21.-23.9.2012 **BAVELO-Seminario** en Ortenberg. Internacia aŭtuna renkontiĝo
seminario2012@esperanto-bw3.de

21.-23.9.2012 **Intensa kurssemainfino dee REVELO** en Sundern-Langscheid
sundern@esperanto.de

22.9.2012 **Esperanto-Kulturtage 2012** en Verden
emax@esperanto.de

30.9.-5.10.12 **2-a Esperantista Migrado Aŭtuna** en Kaub ĉe Rejno
wolfgang.bohr@esperanto.de

3.-7.10.2012 **Kafoklaĉo kaj Ludoj** (dum KoKoLoRES) en Schwerte
petra.dueckershoff@esperanto.de

3.-7.10.2012 **Feriosemajno kun migradoj** kaj Esperantlingva akompanado en Herzberg
esperanto-zentrum@web.de, Tel. 05521-5983

Redaktfino por FE 4/2012 estos la 15.11.2012
Stiftung Bahn-Sozialwerk Zentrale Frankfurt am Main
Schriftleitung/redakcio: Fritz Lautenbach, Abtstor 21, 36037 Fulda
Tel. (06 61) 7 76 27, Fax (06 61) 3 02 96 92, E-Mail: fritzlautenbach@gmx.de
Spenden auf Konto 953 729 bei Sparda-Bank Hessen (BLZ 500 905 00)